

Boom juridisch
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
E info@bju.nl
I www.boomjuridisch.nl

EstateTip

Review

Afl. 2023-30

11 oktober 2023

Fiscale toverfee en/of doktersassistente? Rechtbank Zeeland-West-Brabant 13 juli 2023, ECLI:NL:RBZWB:2023:4937

Als de fiscus een spannende kwestie niet kan belasten zoals hij dit in gedachten had, wordt weleens als ultimum remedium een fiscale toverspreuk van stal gehaald met een zeer hoog Harry Pottergehalte: *'fraus legis'*. Dit slaagt zelden, aangezien het een estate planner fiscaal vrijstaat de weg te bewandelen die voor cliënten fiscaal het minst belastend is. Dit is slechts anders als de gekozen weg als *'kunstmatig en van elk reëel belang ontbloot'* kan worden aangemerkt. Denk bijvoorbeeld aan de twee projectontwikkelaars die op kerstavond, indachtig het mogelijk kunnen ontgaan van overdrachtsbelasting (geregistreerd partnerschap, boedelmenging en verdeling 'huwelijks'gemeenschap) verliefd werden op elkaars onroerend goed, HR 15 maart 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY0548. Het was bizar en niet romantisch. Na de kerst en de verdeling(!) van de na boedelmenging gemeenschappelijke onroerende zaken was de liefde alweer voorbij. *Fraus legis* was hun fiscale straf.

Ik merk vooraf ook nog op dat nog niet zo heel lang geleden de notariële tuchtrechter Hof Amsterdam op 14 december 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:358, zich heeft laten ontvallen dat de notaris bij het passeren van een testament op de fiscale gevolgen voor de erfbelasting moet wijzen en bijvoorbeeld 'LAT-mensen' op de voor hun interessante mogelijkheid van een geregistreerd partnerschap.

In de onderhavige casus van rechtbank Zeeland West-Brabant van 13 juli 2023, ECLI:NL:RBZWB:2023:4937, gaat het om een doktersassistente van 49 jaar en een mannelijke aspirant-erflater van 83 jaar. De betreffende notaris heeft hen gewezen op de fiscale voordelen van een geregistreerd partnerschap, ofwel: zo gezegd zo gedaan. Het tarief voor 'niet-nabijen' voor de erfbelasting is immers heel veel geld (30-40%). Zonder geregistreerd partnerschap was ruim € 90.000 aan erfbelasting verschuldigd geweest en met een 'gp' helemaal niets, gelet op de grote partnervrijstelling. Binnen 2,5 maand na de formalisering van de relatie kwam erflater te overlijden en de man laat de doktersassistente achter als enig erfgename. In de woorden van de erfgename was er bij de notaris al snel sprake geweest van *'the point of no return'*. Zij wilde een man die door iedereen en met name door het leven in de steek gelaten was geen trap na geven. Er is ook sprake van een goederenrechtelijke gemeenschap van goederen. Pikante details zijn dat de doktersassistente door de werkgever ontslagen is vanwege deze relatie en dat de notaris erop gewezen heeft dat ze van haar man moest scheiden om een geregistreerd partnerschap te kunnen aangaan. Ook hier geldt: zo gezegd zo gedaan. En daar komt bij dat in de arbeidsrechtelijke ontslagprocedure de doktersassistente heeft verklaard dat er

geen affectieve relatie was met de 83-jarige en het partnerschap puur uit fiscale overwegingen is aangegaan. De doktersassistente verklaarde echter bij de fiscale rechter dat dit standpunten zijn die door haar advocaat zijn ingenomen in een arbeidsrechtelijke procedure en geen volledig beeld geven.

De bewijslast van *fraus legis* rust op de inspecteur en de rechter kwam uiteindelijk tot het oordeel dat de inspecteur niet geslaagd is in dit bewijs. Het feit dat de doktersassistente nog samenwoonde met haar ex had niet te maken met een affectieve relatie maar met angststoornissen en straatvrees. Ze kon niet alleen wonen. Overigens was er sprake van intensief contact met erflater en was er sprake van genegenheid. Er waren plannen om, na een verbouwing, met erflater te gaan samenwonen maar dat is er door het overlijden allemaal niet meer van gekomen.

In zoverre hebben we hier wellicht meer van doen met een fiscale toverfee dan met een doktersassistente.

Kortom, de clou van dit romantische verhaal is, althans in de woorden van de rechtbank:

‘Hoewel de aard van de relatie (mantelzorgrelatie, partnerrelatie of een andere affectieve relatie) niet geheel duidelijk is geworden, is niet aannemelijk geworden dat de relatie zodanig was dat het geregistreerd partnerschap kunstmatig en van elk reëel belang ontbloot was. Er is een goederengemeenschap ten behoeve van samenleven tot stand gebracht en niet aannemelijk is dat de aan dit partnerschap verbonden plichten geen reële betekenis konden hebben. Om die reden ziet de rechtbank in dit geval geen aanleiding voor het oordeel dat met dit geregistreerd partnerschap gehandeld wordt in strijd met doel en strekking van de wet, te weten het toekennen van de partnerfaciliteiten om zo een partner verzorgd(er) achter te kunnen laten. Een beroep op *fraus legis* slaagt daarom niet.’

Knuffelen is dus fiscaal geen doel op zich in een relatie, genegenheid lijkt te volstaan. Maar voor nu even belangrijker, ik hoop dat u het droog heeft kunnen houden.

Tot volgende week!

Prof. mr. dr. B.M.E.M. Schols
ScholsBurgerhartSchols Estate Planning
Radboud Universiteit Nijmegen

ScholsBurgerhartSchols

Boomjuridisch

www.boomjuridisch.nl

© 2023 Boom juridisch | ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid